עין משפט
נר מצוה

לג א מיי' פי"א מהל' נדרים הלכה כ סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף י :

לד ב מיי' שם הלכה כא ופי"ג מהל' נדרים הלכה יג סמג שם טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כט :

לה ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ח סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ל :

לו ד מיי' פ"א מהל' שלוחין הלכה א סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קפב סעיף א :

מתני' דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה "כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין" וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה "כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרין" שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר : **גמ'** בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה ושמע אישה דוקא הוא או לאו דוקא הוא? אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה "כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין" והא לא שמע, לכי שמע הוא דמיפר, א"כ כי לא שמע למה ליה למימר? הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה הכא נמי דאמר לה "לכי שמענא" ת"ש *האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין, לא אמר כלום, "הרי הן מופרין" רבי אליעזר אומר *מופר והא לא שמע, הכא נמי דאמר "לכי שמענא", ולמה לי מן השתא, לכי שמע ליפר לה? קסבר דלמא מטרידנא ההיא שעתא ת"ש *האומר לאפוטרופוס "כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר" והפר לה, יכול יהו מופרין? תלמוד לומר °אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה *שלוחו של אדם כמותו ואפילו רבי יאשיה לא קאמר אלא *משום דגזירת הכתוב הוא "אישה יקימנו ואישה יפרנו" אבל דכולי עלמא שלוחו של אדם כמותו, והא לא שמיע ליה הכא

תורה אור

רש"י

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו' · מפרש בגמרא : **אם משתכנס לרשותו אינו יכול להפר** · דאין הבעל מיפר בקודמין : **גמ' מהו שיפר בלא שמיעה** · שיאמר כל נדרים שנדרה אשתי יהו מופרים אע"ג שלא שמע בהן וה"ה נמי באב אי מצי למיפר בלא שמיעה : **ושמע אישה דוקא הוא** · דאינו מיפר אלא אם כן שמע : **והא לא שמע** · והיכי מצי מיפר להו : **לכי שמע הוא דמיפר** · דהא דמיפר להו לא משום דהשתא מיפר בלא שמיעה אלא לכי שמע ליה לנדר לאח"כ ליהוי מופר בהא הפרה שהיפר כל זמן שהיא ברשותו : **א"כ** · דהכתי לא שמע ולא הוו מופרים בהפרה זו למה ליה למימר השתא הא לא מהני ולא מידי : **להדורי** · לחזור ולבדוק אחר בתו אם יש עליה שום נדר דליפר לה שלא תבא לידי מכשול : **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום** · דעדיין לא בא הנדר לעולם והיאך יכול לקיימו : **כגון דאמר לה לכי שמענא** · יהו מופרים : ומאחר דהפרה תליא בשמיעה למה ליה למימר השתא, לכי שמע מפר לה : **קסבר דלמא מטרידנא ההיא שעתא** · בשעה שישמע הנדר שמא יהא טרוד ולא יפרנו : **אישה יפרנו** · וגו' ולא שליח : **ואפי' ר' יאשיה** · אית ליה דשלוחו של אדם כמותו אי לאו משום דכתיב "אישה יפרנו" והיכי מצי משוי שליח כל זמן שלא נדרה הא לא שמע נדרה אלא לאו "ושמע" לאו דוקא והכי מצי משוי שליח :

דאמר

ר"ן

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו' · לפי שנערה המאורסה לאחר שנשאת אי אפשר שתהא הפרה לנדריה דרכן של אב ובעל כשהן תלמידי חכמים להפר נדריה קודם שתכנס ובגמרא מפרש הך הפרה אי קודם שמיעה היא אי לאחר שמיעה : **שאם תכנס לרשותו** אינו יכול להפר · לפי שאין הבעל מיפר בקודמין : **גמ'** בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה · כגון שלא שמע ולא ידע כלל אם נדרה אם לאו מהו שיפר לה על הספק : כל נדרים שנדרת יהו מופרין · והאי בעל דקבעי רמי בר חמא ל"ש ארוס ולא שנא בעל ולא שנא באביה בכולהו מספקא ליה : ושמע אישה דוקא הוא או לאו דוקא · אלא אורחא דמילתא נקט : **אמר** רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים וכו' והא לא שמע · דמדקתני כל נדרים משמע דלא שמע דאי שמעינהו הוה ליה למימר נדר פלוני ופלוני : לכי שמע הוא דמיפר · כשישמע אח"כ נדרים שנדרה חוזר ומיפר אותן : א"כ כי לא שמע למה ליה למימר · מה לו להפר על הספק הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה : **אורחיה דצורבא מרבנן להדורי** · דרכו של ת"ח לחזור עליה ולומר לה "כל נדרים שנדרת הרי הן מופרים" כדי להכניסה בדברים שמתוך כך היא נותנת אל לבה ואומרת נדר פלוני נדרתי והוא מפר וכי תימא למה לן לדחוקי נפשין בהכי לימא הכי דאמר לה לכי שמענא כלומר דקודם שמיעה אומר לה מופר ליהוי לכי שמענא ומהני דהכי מתרצא לקמן? י"ל לא דמי, דלקמן כי מתרצינן הכי ה"מ באומר לאשתו דלכי שמע נמי ברשותיה קיימא ומש"ה מהני אבל הכא דלכי שמע כבר יצאת מרשות אב שהרי נשאת כי אמר לה לכי שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה אינה ברשותו : ת"ש וכן הבעל וכו' הא נמי לכי שמע והא קמ"ל דאורחא דצורבא מרבנן להדורי · כך היא הגירסא במקצת ספרים ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי ההיא דלעיל ואיכא נסחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב לאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמענא תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר אלקו קודם שנשאת ובעל נמי ברפה להפרה דידיה בהדי הפרה *דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא נרופא מעליא דאב בהדי בעל זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו : ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום · כדמפרש טעמא לקמן במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר וחכ"א אינו מופר : **והא לא שמע** · לאו מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא חיילי וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם אבל הכא לכ"ע מהניא אע"ג דלא שמע אלמא ושמע אישה לאו דווקא : הכא נמי לכי שמע · ולאיך נסחי דגרסי לעיל הכא דאמר לכי שמענא גרסי הכא נמי דאמר לכי שמענא ולאיך פרשו בתוספות דלאו למימרא דהוא אומר סתם מופר ליכי והנדר בטל מאליו כשישמע אלא דאמר לה בהדיא בטל ליכי לכי שמענא : ת"ש האומר לאפוטרופוס וכו' מכאן ועד שאבא · משאלא לדרך עד שאשוב והיינו ליטנא דמכאן ולא אמר מיום זה : ת"ל אישה יקימנו ואישה יפרנו · דכיון דכתב רחמנא אישה תרי זמני משמע דוקא אישה ולא השליח : מצינו בכל התורה שלוחו של אדם כמותו · וכדילפינן בפ' האיש מקדש (קדושין מב.) : **והא לא שמע ליה** · כלומר בעל אלמא לא בעיא שמיעה וכי תימא לעולם אימא לך דבעי שמיעה ושאני הכא דאיכא שמיעה דאפוטרופוס וכיון דשלוחו של אדם כמותו הוה ליה כאילו שמע בעל תרלו בתוספות בשם הרב רבי יוסף ז"ל דליתא דאם איתא דבעי שמיעה מי איכא מידי דבעל לא מצי מפר ושליח מצי משוי דהא מהאי טעמא גופיה אוקים לה להך ברייתא במסכת נזיר (דף יב:) כר"א דס"ל דאדם מיפר נדרי אשתו קודם שתדור דאי לרבנן היכי לימא רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה שלוחו של אדם כמותו מי איכא מידי דאיהו לא מצי מיפר כיון דאכתי לא נדרה אשתו ושליח מצי משוי הלכך שפיר מוכח דלא בעיא שמיעה דכי שמע אפוטרופוס מאי הוי כיון דבעל לא מצי מיפר דהא לא שמע שליח נמי לא מצי מפר : הכא

פי' הרא"ש

הפרה הוא הלכך אין הפרה שלאחר מכאן מועלת ולריך להפר כשישמע : הכי הן קיימין לא אמר כלום · דקים לן שלא היה בלבו לקיימו שמא תדור דברים שהוא מלטער ובוש עליהם ואינו חפץ בקיומן והוי כמו נדר בטעות : ר"א אומר מופר · דודאי בכל נדרים ניחא ליה שיהו מופרים : והא לא שמע ·

ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא משום שלא באו הנדרים לכלל הקם אבל בנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמיעה : ולמה לי מן השתא · מאחר דאין ההפרה מועלת עד שישמע למה צריך לומר לה מתחלה שיהו מופרין כשישמע יפר לה : דלמא מטרידנא · ביום שמיעה ולא יהיה לי פנאי להפר לכך מפר מתחלה שתחול ההפרה למפרע : האומר לאפוטרופוס · בין הקם לה לא אמר כלום שאפי' אם הוא בעצמו הקם לה נדרים העתידה לידור אינן קיימין : ואישה יפרנו · ולא השליח : שלוחו של אדם כמותו · בפ' האיש מקדש (קידושין מא:) יליף לה מקרא : והא לא שמיע ליה · ושמיעת האפוטרופוס אינה כשמיעת הבעל ואפ"ה בפשטא שליח להפר דבמידי דממילא לא שייך מנוי שליחות ובנזיר מוקים לה כר"א דאמר בעל מיפר עד שלא נדרה וכיון דאיהו מצי מיפר מצי נמי משוי שליח להפר נדרים של עתיד וכבר שנינו לעיל דלרבי אליעזר אין ההפרה מועלת עד שתשמע הלכך פריך מי איכא מידי דאיהו לא מצי עביד ושליח מצי עביד דמכח הך פירכא מוקי לה הש"ס בנזיר כר"א :

דאמר

מסורת הש"ס

לקמן עה. נזיר יב:

[ועי' תוספות כתובות עד. ד"ה יחזור]

נזיר יב: [ב"מ צו.]

שם

[ברכות לד: וש"נ]

[עי' תוס' ב"מ צו. ד"ה שליח]

[צ"ל דאב]